

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Suomen Olympiakomitean ja Paralympiakomitean lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle koskien valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020—2023 (VNS 2/2019 vp)

Viite: Sivistysvaliokunnan lausuntopyyntö 9.10.2019

1 Valtion rahoituksen turvaaminen pitkällä aikavälillä – budjetin avaaminen

Keskeistä liikunnan kehittämiseksi on, että liikuntabudjettia avataan yleiskatteellisille varoille. Ellei tässä onnistuta, uhkana on liikunta- ja urheilutoiminnan taantuminen maassamme, sillä peräti 92 prosenttia liikuntabudjetista katetaan veikkausvoittovaroista, joilla on laskupaine tulevaisuudessa. Budjetin avaaminen mahdollistaa liikuntabudjetin kasvun liikuntapoliittisen selonteon mukaisesti ja rahoituslähteiden monipuolistamisen sekä lisäksi poikkihallinnollista liikunnan ja urheilun edistämistä.

Keskeinen suunnitelman havainto liikunnan ja urheilun edellytyksistä koskee rahapelivoittovarojen vähenemistä. **Liikuntabudjetti on erityisen riippuvainen veikkausvoittovaroista¹.**

Samalla ihmisten terveyden, hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden kannalta liikuntaa ja urheilua tulisi tukea entistä enemmän. Kehyysuunnitelmassa viitataan liikuntapoliittiseen selontekoon (VNS 6/2018 vp), jossa liikunnan ja urheilun hyvinvointivaikutukset on hyvin tunnistettu. Selonteossa todetaan: ”Tutkimusnäyttö fyysisen aktiivisuuden terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä lisäävistä vaikutuksista on yhä kiistattomampi”. Myös huippu-urheilun taidetta ja kulttuuria vastaava merkitys elämysten ja yhteenkuuluvuuden tuottajana tulee esille. Vahva tarve liikunnan lisäämiselle ilmenee valtioneuvoston 2018 tilaamasta selvityksestä, jonka mukaan **liian vähäisen liikunnan yhteiskunnalliset kustannukset ovat yli 3,2 miljardia ja kasvavat.**

Näistä syistä on tärkeää kehyskaudella aloittaa ripeästi valtion budjetin avaaminen liikunnalle. Tämä tarkoittaa kahta toisiinsa liittyvää asiaa:

1. liikuntabudjetissa käytetään jatkossa yleiskatteellisia budjettivaroja veikkausvoittovarojen lisäksi ja siten lisätään liikunnan kokonaisbudjettia sekä
2. nykyisin liikuntabudjetissa olevia määrärahoja siirretään soveltuvin osin muiden hallinnonalojen yleiskatteellisiin budjetteihin ja myös siten lisätään liikunnan kokonaisbudjettia.

¹ Liikunnan noin 164 miljoonan budjetista vain noin 13 miljoonaa on kohdennettu yleiskatteellisista varoista. Esimerkiksi kulttuurin osalta nykyisin yli puolet (258 miljoonaa) noin 480 miljoonan euron budjetista kohdennetaan rahapelivoittovaroista.

Liikuntapoliittisessa selonteossa mainitaan mahdollisina yleiskatteellisesti rahoitettaviksi siirrettäviksi budjettiriveiksi lakiin perustuvat valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan (19,6 miljoonaa) ja liikunnan koulutuskeskusten valtionosuudet (17,2 miljoonaa) sekä urheilijaeläkkeet ja valtion liikuntaneuvoston menot (yhteensä noin miljoona euroa), Näiden budjettirivien lisäksi olisi perusteltua tarkastella liikuntabudjettia laajemmin. Esimerkiksi liikuntapaikkarakentamisen edistäminen (noin 32 miljoonaa euroa) ja urheilijoiden apurahat (2,3 miljoonaa euroa) kohdennetaan rahapelivoittovaroista. Kulttuuribudjetissa vastaavat kohdennukset tehdään yleiskatteellisista varoista. Noin 90 miljoonan euron siirroille on kaikkiaan perusteita, kun vertaamme liikuntabudjettia kulttuuribudjettiin.

Toimenpide-ehdotukset ja painotukset budjetin avaamisesta:

Avataan valtion budjetti liikunnalle: enemmän yleiskatteellisia varoja käyttöön.

- Aloitetaan määrärahojen siirrot veikkausvoittovaroista katetuista määrärahoista yleisistä budjettivaroista katetuiksi tällä vaalikaudella siten, että liikuntabudjetti kasvaa kokonaisuutena.
- Luodaan tällä vaalikaudella suunnitelma siitä, mitkä määrärahat kaikkiaan siirretään 2020-luvun aikana yleiskatteelliseen budjettiin. Noin 90 miljoonan euron siirroille on perusteet, kun vertaamme liikuntabudjettia kulttuuribudjettiin.

2 Yhdenvertaisuus

Julkisen talouden suunnitelmassa on myönteistä kansalaisten yhdenvertaisuuden edistäminen yhtenä keskeisenä strategisena valintana, hallitusohjelman mukaisesti. Kaikkiaan **Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi -kokonaisuuteen kohdennetaan vuosittain kehyskaudella 414-619 miljoonaa euroa pysyviä lisäyksiä.** Kokonaisuus mahdollistaa esimerkiksi osatyökykyisten työkykyohjelman toimeenpanon. Myös vammaispalvelulain kokonaisuudistus tulee viedä kokonaisuutta tukien mahdollisimman pian loppuun. Kannatamme lämpimästi kaikkia toimia, jotka vahvistavat ihmisten mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan. Yleiset yhdenvertaisuustoimet heijastuvat myös ihmisten liikunta- ja urheilumahdollisuuksiin.

Toinen näkökulma on, että esimerkiksi vammaisten ihmisten liikunta- ja urheilumahdollisuudet lisäävät yhdenvertaisuutta, koska ne mahdollistavat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, yhteisöllisyyden ja kuulumisen joukkoon sekä itsensä toteuttamisen. Onkin tärkeää, että hallituksen yhdenvertaisuustoimissa terveyttä edistävä liikunta, mielekäs vapaa-aika ja toisaalta mahdollisuudet toteuttaa itseään huippu-urheilijana ovat esillä.

Helsingissä 21.10. 2019

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Tero Kuorikoski
pääsihteeri
Suomen Paralympiakomitea